

KS. ANDRZEJ KWAŚNIEWSKI* – LUBLIN

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ ARCHIWUM DIECEZJALNEGO IM. BŁ. WINCENTEGO KADŁUBKA W KIELCACH ZA ROK 2023¹

Towarzystwo Przyjaciół Archiwum założone w dniu 9 października 2012 roku ma sprawozdania publikowane corocznie w czasopiśmie ogólnopolskim „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” oraz w kieleckim czasopiśmie „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”. W tekstach skolekcjonowano literaturę i materiał źródłowy. Najnowsze opublikowane sprawozdania dotyczą 2022 roku². Prezentowane obecnie sprawozdanie, dotyczące działalności w 2023 roku, oparte jest na literaturze, źródłach kancelarii towarzystwa i informacjach publikowanych w Internecie³.

---

* Ks. Andrzej Kwaśniewski – dr nauk humanistycznych w zakresie historii, p.o. dyrektora Ośrodka Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych, Wydział Nauk Humanistycznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; prezes Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach

e-mail: andrzej.kwasniewski@kul.pl

<https://orcid.org/0000-0001-7174-2122>

¹ Praca przygotowana w ramach programu „Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej”. Program realizowany jest przez Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach.

² A. Kwaśniewski, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2022*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 121 (2022) s. 441-446; L. Frączek, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2022*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, 12 (2023) s. 373-377.

³ Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach (dalej: TPADWKK), *Dokumentacja kancelaryjna*; TPADWKK, *Protokoły wideokonferencji od numeru I do XII odbyte w 2023 r.*, oprac. Marian Obara, ss. 105; *Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego w Kielcach*, <https://www.facebook.com/towarzystwoprzyjaciolarchiwumdiecezjalnego> (dostęp: 31.12.2023); *Studium Historii Diecezji Kieleckiej*, <https://www.facebook.com/groups/1655306088077804> (dostęp: 31.12.2023); *Oratorium Świętych Diecezji Kieleckiej*,

W ramach programu „Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej” zorganizowane zostały trzy referaty. W dniu 9 maja 2023 roku o godzinie 16.00 prof. ucz. dr hab. Anna Jabłońska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) przedstawiła referat pt. *Zasoby Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie w pracy naukowej historyka okresu staropolskiego* (il. 1). Spotkanie towarzystwa poprowadził prof. dr hab. Waldemar Kowalski (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). W trakcie referatu wykorzystano zdjęcia archiwaliów z zasobu Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie¹.

W dniu 10 października 2023 roku o godzinie 16.00 dr Jan Główka rektor Wyższej Szkoły Umiejętności Zawodowych w Pińczowie przedstawił referat pt. *Herb Kielc – dar kardynała Fryderyka Jagiellończyka geneza i symbolika godła* (il. 2). Spotkanie towarzystwa poprowadziła dr Wiesława Rutkowska dyrektor Archiwum Państwowego w Kielcach². W trakcie referatu wykorzystano herb Kielc znany z osiemnastowiecznej pieczęci. Zdjęcie tej pieczęci jest zamieszczone w prymarnej książce na temat polskich pieczęci³. Referat został wygłoszony w 11. rocznicę utworzenia Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach. W dniu utworzenia towarzystwa (9 października 2012 roku) ks. prof. dr hab. Daniel Olszewski wygłosił referat, w którym przedstawił misję tworzonego stowarzyszenia.

W dniu 12 grudnia 2023 roku o godzinie 16.00 ks. dr hab. prof. ucz. Marcin Kowalski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) oraz ks. dr Andrzej Kwaśniewski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) przedstawili referat pt. *Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego* (il. 3). Spotkanie towarzystwa poprowadził prof. dr hab. Krzysztof Bracha (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)⁴.

<https://www.facebook.com/oratoriumswietychdiecezjikieleckiej> (dostęp: 31.12.2023); *Kurs Przewodników Diecezji Kieleckiej. Grupa Miechowska*, <https://www.facebook.com/groups/194700014201450> (dostęp: 31.12.2023).

¹ *Zasoby Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie w pracy naukowej historyka okresu staropolskiego*, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=294878876254693&set=a.237263848682863> (dostęp: 31.12.2023).

² *Herb Kielc – dar kardynała Fryderyka Jagiellończyka geneza i symbolika godła*, <https://www.facebook.com/events/298219452950092/?ref=newsfeed> (dostęp: 31.12.2023).

³ W. Wittyg, *Pieczęcie miast dawnej Polski*, z. 2, Kraków 1907, s. 112-113.

⁴ K. D[obrowolska], *Kultura intelektualna renesansowych Kielc*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 50, (wkładka kielecka), s. VI; *Referat „Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach”*, https://radiokielce.pl/1127666/referat-postylla-mikolaja-z-liry-i-biblia-hebrajska-w-renesansowych-kielcach/?fbclid=IwY2xjawF6EYhleHRuA2FlbQIxMAABHeaYkoxjN-aHMUs88MgmGA_3mOrho4IjQ5Wt6R0say8pug7bF5pM572u3w_aem_SU4B9x83-yGiHfdG4xuc1A (dostęp: 12.12.2023); M. Kowalski, A. Kwaśniewski, *Postylla Mikołaja z Liry i Biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego*, https://www.researchgate.net/publication/377526953_POSTYLLA_MIKOLAJA_Z_LIRY_I_BIBLIA_HEBRAJSKA_W_RENESANSOWYCH_KIELCACH_Z_KULTURY_INTELEKTUALNEJ_KS_FLORIANA_PILTHOWSKIEGO (dostęp: 31.12.2023); *Referat w Archiwum [Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego]*, <https://www.diecezja.kielce.pl/referat-w-archiwum> (dostęp: 12.12.2023).

PROGRAM NAUKOWY POD PATRONATEM HONORARYM
BP. JANA PIŁSUDSKIEGO

ZAPROSZENIE

na referat

prof. ucz. dr hab. Anna Jabłońska
(Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

ZASOBY ARCHIWUM ARCHIDIECEZJALNEGO W GNIEŹNIE W PRACY NAUKOWEJ HISTORYKA OKRESU STAROPOLSKIEGO

Kuria Diecezjalna w Kielcach, ul. Jana Pawła II, nr 3

9 maja 2023 roku, godzina 16.00

Spotkanie towarzystwa poprowadzi
prof. dr hab. Waldemar Kowalski

(Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

Zdjęcie dokumentu z zasobu Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie

Organizatorzy: Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach

Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych

W ramach programu: Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej. Kategoria: archiwistyka.

Relacje ze spotkań: <https://www.facebook.com/towarzystwoprzyjaciolarchiwumdiecezjalnego/>

OŚRODEK ARCHIWÓW,
BIBLIOTEK I MUZEÓW
KOŚCIELNYCH KUL

Partnerzy

Patronat medialny

Il. 1. Afisz informujący o referacie prof. ucz. dr hab. Anny Jabłońskiej
pt. *Zasoby Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie w pracy naukowej historyka okresu staropolskiego*, fot. Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego
im bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach, Dokumentacja kancelaryjna, b. sygn.

PROGRAM NAUKOWY POD PATRONATEM HONOROWYM
BP. JANA PIOTROWSKIEGO

ZAPROSZENIE

na referat

dr Jan Główka

(Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie)

HERB KIELC - DAR KARDYNAŁA FRYDERYKA JAGIELLOŃCZYKA GENEZA I SYMBOLIKA GODŁA

**Kuria Diecezjalna w Kielcach, ul. Jana Pawła II, nr 3
10 października 2023 roku, godzina 16.00**

Spotkanie towarzystwa poprowadzi
dr Wiesława Rutkowska
(Archiwum Państwowe w Kielcach)

Kardynał Fryderyk Jagiellończyk, pałac biskupów
krakowskich w Kielcach, fot. P. Suchanek 2005

Herb Kielc na pieczęci z XVIII w. W Wittyg,
Pieczęcie miast dawnej Polski, z. 2, Kraków 1907

Organizatorzy: Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach
Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych

W ramach programu: Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej. Kategoria: heraldyka.

Relacje ze spotkań: <https://www.facebook.com/towarzystwoprzyjaciolarchiwumdiecezjalnego/>

OŚRODEK ARCHIWÓW,
BIBLIOTEK I MUZEÓW
KOŚCIELNYCH KUL

Patronat medialny

Il. 2. Afisz informujący o referacie dr. Jana Główki pt. *Herb Kielc – dar kardynała Fryderyka Jagiellończyka, geneza i symbolika godła*, fot. Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach, Dokumentacja kancelaryjna, b. sygn.

PROGRAM NAUKOWY POD PATRONATEM HONOROWYM
BP. JANA PIOTROWSKIEGO

ZAPROSZENIE

na referat

ks. dr hab. prof. ucz. Marcin Kowalski
(Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

ks. dr Andrzej Kwaśniewski
(Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

POSTYLLA MIKOŁAJA Z LIRY I BIBLIA HEBRAJSKA W RENESANSOWYCH KIELCACH.
Z KULTURY INTELEKTUALNEJ KS. FLORIANA PILTHOWSKIEGO.
Kuria Diecezjalna w Kielcach, ul. Jana Pawła II, nr 3
12 grudnia 2023 roku, godzina 16.00
Spotkanie towarzystwa poprowadzi
prof. dr hab. Krzysztof Bracha
(Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)

W ramach promocji zbiorów księczelnych wykorzystano zdjęcia z inkanabulów:
Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensii replicae Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidiam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koburger 12 IV 1493. 2° [prima pars, super Genesim [...]]. Biblioteka Kapituły Katedralnej w Kielcach (dalej BKKKiel.) sygn. K.00215/I. *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensii replicae Matthiae Doering.* – Nicolaus de Lyra contra perfidiam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koburger 12 IV 1493. 2° [secunda pars, super Esdr. [...]]. BKKKiel. sygn. K.00215/II. *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensii replicae Matthiae Doering.* – Nicolaus de Lyra contra perfidiam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koburger 12 IV 1493. 2° [tertia pars, super Esaiam [...]]. BKKKiel. sygn. K.00215/III. *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensii replicae Matthiae Doering.* – Nicolaus de Lyra contra perfidiam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koburger 12 IV 1493. 2° [quinta pars, super euangelia [...]]. Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach sygn. XV. F. 154.

Organizatorzy:
Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach
Centrum im. Abrahama J. Heschela ds. Relacji Katolicko-Żydowskich KUL
Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Księżych
W ramach programu: Rola Księcia jako wychowawcy i stróża kultury narodowej. Kategoria: historia nauki.
Relacje ze spotkań: <https://www.facebook.com/towarzystwoprzyjaciolarchiwumdiecezjalnego/>
Transmisja: <https://meet.google.com/edj-nrmj-xmq>

SOCIETAS ANACORUM

Partnerzy

Patronat medialny

II. 3. Afisz informujący o referacie ks. dr hab. prof. ucz. Marcina Kowalskiego i ks. dr. Andrzeja Kwaśniewskiego pt. *Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego*, fot. Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach, Dokumentacja kancelaryjna, b. sygn.

Na utworzone na Facebooku wydarzenie odpowiedziały aż 72 osoby, wyrażając zainteresowanie spotkaniem bądź deklarując chęć wzięcia w nim udziału.⁵ W ramach promocji zbiorów kościelnych wykorzystano zdjęcia stron z inkunabułów przechowywanych w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, w tym szczególnie z depozytu Biblioteki Kapituły Katedralnej w Kielcach⁶. Referat przyczynił się do przygotowania obszernego tekstu, który został opublikowany w ramach programu „Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej”⁷.

Trzy opisane spotkania naukowe odbywały się w Kurii Diecezjalnej w Kielcach przy ul. Jana Pawła II 3. Organizatorami było Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach wraz z Ośrodkiem Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL. Przy organizacji trzeciego referatu dodatkowo współorganizatorem było Centrum ds. Relacji Katolicko-Żydowskich KUL im. Abrahama J. Heschela. Spotkania były transmitowane, co dawało możliwość uczestnictwa pracownikom nauki z Warszawy, Torunia, Wrocławia i Krakowa.

Obok działalności badawczej drugi nurt to popularyzacja historii poprzez zorganizowanie w ciągu 2023 roku 12. wideokonferencji, których przekrój tematyczny był tworzony według modelu wypracowanego w ciągu kilku ostatnich lat. Było więc kilka referatów na temat następujących świętych związanych z diecezją kielecką: Sługa Boża Wanda Malczewska, zmarły w opinii świętości bp Prandota, bł. Jerzy Matulewicz, św. Jacek, zmarły w opinii świętości ks. Marian Łuczyk. Pewne podobieństwo do życiorysów świętych wykazywała grupa referatów na temat działalności postaci historycznych związanych z terenem diecezji kieleckiej: Jan Długosz, Maciej z Miechowa, Tadeusz Czacki, Hugo Kołłątaj, ks. Józef

⁵ *Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach*, <https://www.facebook.com/events/1258910521473077?ref=newsfeed> (dostęp: 12.12.2023).

⁶ *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum*. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*prima pars, super Genesim*]. Biblioteka Kapituły Katedralnej w Kielcach (dalej: BKKKiel.) sygn. K.00215/I; *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum*. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*secunda pars, super Esdre.*]. BKKKiel. sygn. K.00215/II; *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum*. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*tertia pars, super Esaia*]. BKKKiel. sygn. K.00215/III; *Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum*. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*quarta pars, super evangelia*]. Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach sygn. XV. F. 154.

⁷ M. Kowalski, A. Kwaśniewski, *Profil zainteresowań biblijnych ks. Floriana Pilthowskiego (XVI w.)*, „Biblica et Patristica Thoruniensia”, 16 (2023) nr 4, s. 379-406. [Również artykuł na temat supereklibrisów biblioteki kapitulnej w Kielcach został opatrzony w druku notą: „Praca przygotowana w ramach programu „Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej”. Program realizowany jest przez Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach. – A. Kwaśniewski, *Supereklibrisy w Bibliotece Kapituły Kieleckiej*, ABMK 120 (2023), s. 261-288].

Zdanowski, Kazimierz Tymieniecki, Tomasz Zieliński, ks. Walenty Witkowski i ks. prof. Daniel Olszewski. Tematyka dziejów parafii dotyczyła początków kościoła i średniowiecznej parafii św. Wojciecha w Kielcach, równie starej parafii w Irządzach, oraz powstałej w czasach PRL parafii w Pstroszycach. Z tematyką parafialną związane były referaty o kulcie obrazu Matki Bożej w Dzierzgowie, o badaniach prowadzonych na temat ksiąg metrykalnych parafii w Nowym Korczynie, o kulcie cudownego obrazu Matki Bożej w Dzierzgowie, o malarstwie gotyckim w kościele parafialnym w Łanach Wielkich oraz o malarstwie osiemnastowiecznym w kościele klasztorным w Jędrzejowie. Występowały również tematy niezwiązane z dziejami kościelnymi np. *Akcja rozbicia więzienia kieleckiego w 1944 roku przez Oddział Antoniego Hedy „Szarego”*. Wideokonferencje wytworzyły zdalny model pracy pozwalający osobom oddalonym o kilkaset kilometrów na praktycznie comiesięczne spotkania trwające zwykle trzy godziny⁸.

Spośród 12 powyżej omówionych spotkań dwa stanowią wyjątek, ponieważ odbyły się poza Internetem jako spotkania stacjonarne. Były to wyjazdy do Kielc i do Jędrzejowa. Stały się okazją do budujących społeczność wspólnych posiłków, referatów, zwiedzania oraz modlitw za zmarłych członków i sympatyków towarzystwa. Ponadto odmawiano również litanie do bł. Wincentego Kadłubka o pomyślność członków i sympatyków towarzystwa.

Dnia 28 stycznia 2023 roku odbył się zjazd członków w Kielcach. Było to okazją do przedstawienia referatów oraz zwiedzania Pałacu Biskupów Krakowskich (obecnie Muzeum Narodowe w Kielcach), bazyliki katedralnej, Ośrodka Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej na Wzgórzu Zamkowym w Kielcach oraz Pałacyku Zielińskiego – Domu Środowisk Twórczych w Kielcach.

W dniu 16 września 2023 roku towarzystwo spotkało się w Jędrzejowie. Część programu zrealizowano w kościele parafialnym św. Trójcy. Najważniejszym punktem w tym jubileuszowym roku była Msza święta przy grobie patrona w archiepiscopacie cysterskim⁹. Obok tematycznych referatów na szczególną uwagę zasługują wspomnienia z tworzenia monografii parafii jędrzejowskich. Pan prof. dr hab. Waldemar Kowalski podzielił się refleksjami na temat wspólnej książki napisanej ze śp. ks. prof. dr. hab. Danielem Olszewskim na temat dziejów parafii św. Trójcy w Jędrzejowie. Wspomnienia te zostały przedstawione w dwudziestą rocznicę opublikowania książki¹⁰. Pan Wojciech Zwierzchowski analogicznie wypowiedział się na temat własnej monografii o dziejach parafii bł. Wincentego Kadłubka przy kościele cysterskim w Jędrzejowie¹¹.

Dnia 8 marca 2023 roku upłynęło 800 lat od śmierci bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie. Centralne obchody rocznicowe miały miejsce w kościele

⁸ TPADWKK, *Protokoły wideokonferencji od numeru I do XII odbyte w 2023 r.*

⁹ K. Dobrowolska, *Największy kapitał Towarzystwa*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 46, (wkładka kielecka), s. IV-V; K. Dobrowolska, *Największy kapitał Towarzystwa*, <https://m.niedziela.pl/arttykul/167983/nd/Najwiekszy-kapital-Towarzystwa> (dostęp: 07.11.2023).

¹⁰ W. Kowalski, D. Olszewski, *Parafia Trójcy Świętej w Jędrzejowie na tle dekanatu. Zarys dziejów*, Kielce 2003.

¹¹ W. Zwierzchowski, *Parafia bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie 1913-1939*, Kraków 1998.

klasztornym w Jędrzejowie w czasie odpustu w dniach 24-27 sierpnia 2023 roku. W czasie tych obchodów kazania głosił ks. dr A. Kwaśniewski jako prezes Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach. Wielu członków towarzystwa uczestniczyło w obchodach, była to bowiem rocznica dotycząca osoby patrona. W dniu 27 sierpnia niedzielnej sumie przewodniczył abp Stanisław Gądecki, metropolita poznański i przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski¹². Ponadto w jubileuszowym roku wydana została książka zbiorowa na temat dziejów Jędrzejowa¹³. Jedną z prac tam zamieszczonych dotyczyła kazań wygłoszonych na obchodach beatyfikacyjnych bł. Wincentego Kadłubka w 1765 roku¹⁴.

Obok pracy kreowanej przez towarzystwo należy omówić ważniejsze działania związane z misją organizacji i aktywnością poszczególnych członków. Na międzynarodowej konferencji naukowej pt. *Straty Kościoła katolickiego w Polsce w latach wojny i okupacji (1939-1945)* (Rzeszów-Lublin-Lwów, 24-25 października 2023 roku) został przedstawiony referat ks. dr A. Kwaśniewskiego pt. *Straty archiwaliów i zbiorów historycznych bibliotek kościelnych diecezji kieleckiej w latach 1939-1945*¹⁵. Na konferencji pt. „Jubileusz stulecia – otwarcie czy podsumowanie? Konferencja naukowa poświęcona badaniom nad historią bohaterów miasta i regionu w stulecie nadania praw miejskich Skarżysko-Kamiennej” (Skarżysko-Kamienna, 4 listopada 2023 roku) wygłoszono referat prof. dr. hab. Jacka Pielasa i ks. dr A. Kwaśniewskiego pt. *Czasy nowożytnie. W ramach referatu zostały omówione m.in. kościelne zbiory biblioteczne regionu*¹⁶. W trakcie cyklicznego spotkania naukowego pt. „Spotkanie ze źródłem archiwalnym” (Archiwum Państwowe w Kielcach, 25 stycznia 2023 roku, w ramach jubileuszu 10-lecia „Spotkania ze źródłem archiwalnym”) przedstawiony został

¹² A. Dziarmaga, *Solenne uczczenie Mistrza Wincentego*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 39, (wkładka kielecka), s. IV-V; [A.] Dzia[r]maga], *Abp Gądecki przewodniczył obchodom Odpustu Wincen-tiańskiego w 800-lecie śmierci bł. Kadłubka*, <https://www.ekai.pl/abp-gadecki-przewodniczyl-obchodom-odpustu-wincen-tianskiego-w-800-lecie-smierci-bl-kadlubka/> (dostęp: 27.08.2023); *Ogłoszenia duszpasterskie na XXI Niedzielę zwykłą, 27 sierpnia 2023. Uroczystość błogosławionego Wincentego Kadłubka*, <https://www.jedrzejow.cystersi.pl/parafia/og%C5%82oszenia-dusz-pasterskie.html?df06ebad3866eb63ce6c12ce11033df7=c6c1120a726881f1677114ebbb4bf050> (dostęp: 27.08.2023); *Odpust za nami (pełna galeria)*, <https://jedrzejow.cystersi.pl/aktualnosci/861-odpust-za-nami-pelna-galeria.html> (dostęp: 31.08.2023).

¹³ M. Ślusarek, *Kolejna książka o dziejach Jędrzejowa*, <https://www.jedrzejowska.net/kolejna-ksiazka-o-historii-jedrzejowa/> (dostęp: 27.08.2023).

¹⁴ A. Kwaśniewski, *Zbiór kazań wygłoszonych w czasie uroczystości beatyfikacyjnych bł. Wincentego Kadłubka*, w: *Jędrzejów – 750 lat miasta. Zbiór studiów*, red. Krzysztof Ślusarek, Kraków 2023, s. 35-47.

¹⁵ *Konferencja o wojennych stratach Kościoła katolickiego*, <https://rzeszow.tvp.pl/73637131/konferencja-o-wojennych-stratach-kosciola-katolickiego> (dostęp: 24.11.2023); *Konferencja w Rzeszowie na temat strat Kościoła katolickiego w Polsce w czasie II wojny światowej – wstęp wolny*, <https://parafia-gladyszow.pl/konferencja-w-rzeszowie-na-temat-strat-kosciola-katolickiego-w-polsce-w-czasie-ii-wojny-swiatowej-wstep-wolny/> (dostęp: 21.10.2023).

¹⁶ *Konferencja „Jubileusz stulecia – otwarcie czy podsumowanie”*, <https://um.skarzysko.pl/aktualnosci/konferencja-jubileusz-stulecia-otwarcie-czy-podsumowanie/> (dostęp: 03.11.2023).

referat ks. dr. A. Kwaśniewskiego pt. *Źródła do badań nad zaangażowaniem duchowieństwa diecezji krakowskiej w Powstanie Styczniowe*¹⁷.

Z zadaniami towarzystwa związany jest artykuł na temat kazania o Grobie Bożym¹⁸. Badania korespondują z projektem uzyskanym w 2024 roku pt. *Nowożytnie piśmiennictwo bożogrobców w Polsce*; nr NPRH/DN/SP/0151/2023/12; czas trwania 2024-2029; instytucje: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II¹⁹.

Na temat działalności dydaktycznej ks. prof. dr. hab. Daniela Olszewskiego opublikowany został artykuł akcentujący rolę czterokrotnie wydanego podręcznika historii Kościoła²⁰. W ramach wspomnień w Radio Kielce ks. dr. A. Kwaśniewski poświęcił wspomnienie abp. Stanisławowi Szymeckiemu, który zmarł 23 września 2023 roku. Wspomnienia były okazją do wskazania na współczesną historię diecezji kieleckiej, której biskupem ordynariuszem był abp S. Szymecki w latach 1981-1993²¹.

Członkowie Towarzystwa brali udział w kulcie religijnym, otaczając czcią siedemnastowieczny obraz Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu. W comiesięcznych czuwaniach od maja do sierpnia 2023 roku brało udział zwykle ponad 20 członków i sympatyków towarzystwa. Promowaniu kultu służyła strona Oratorium Świętych Diecezji Kieleckiej, na której podawane były informacje, ponadto codziennie przez dziewięć dni nowenny w każdym miesiącu zainteresowani publikowali wpisy²².

¹⁷ T. Trepka, „Polska powstanie, by żyć...”. *Interesujące spotkanie o zrywie z 1863 roku i nowe wystawy w Kielcach*, <https://kielce.naszemiasto.pl/polska-powstanie-by-zyc-interesujace-spotkanie-o-zrywie-z/ar/c1-9203245> (dostęp: 09.02.2023).

¹⁸ A. Kwaśniewski, *Kazanie o Grobie Bożym ks. Jakuba Śliwskiego*, w: *Bożogrobcy przeworscy. Studia z dziejów bazyliki kolegiackiej pw. Ducha Świętego i klasztoru Kanoników Regularnych Grobu Bożego w Przeworsku*, red. Ł. Mróz, S. Wilk, Przeworsk 2023, s. 149-165.

¹⁹ *Ogłoszenie wyników konkursu NPRH Dziedzictwo narodowe – konkurs 12 – I rozstrzygnięcie*, <https://www.gov.pl/web/nauka/ogloszenie-wynikow-konkursu-nprh-dziedzictwo-narodowe-konkurs-12-i-rozstrzygnięcie> (dostęp: 12.02.2024); A. Kwaśniewski, *Nowożytnie piśmiennictwo bożogrobców w Polsce*, <https://ludzie.nauka.gov.pl/ln/profiles/fvUwh7tsk9D/projects/65ccb0289f91d1148210b5de> (dostęp: 12.10.2024).

²⁰ A. Kwaśniewski, *Dorobek dydaktyczny księdza Daniela Olszewskiego zakresie historii Kościoła*, „Biografistyka Pedagogiczna”, 8 (2023) nr 1, s. 173-185.

²¹ *1 listopada, w Dzień Wszystkich Świętych, wspominamy tych, których nie ma już wśród nas*, https://radiokielce.pl/wspominamy-tych-ktorzy-odeszli/?fbclid=IwAR315IHVYrtZLJxvfWwNklBUWM2Mzw26T9jI14Dhjub_WiNFvLrMXBnQNps (dostęp: 31.12.2023).

²² *XLIII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xliiii-czuwanie-ku-czci-matki-b/1454044898682590/> (dostęp: 31.12.2023); *XLIV czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xliv-czuwanie-ku-czci-matki-bo/3547437382212064/> (dostęp: 31.12.2023); *XLV czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlv-czuwanie-ku-czci-matki-boz/6340844445998927/> (dostęp: 31.12.2023); *XLVI czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlvi-czuwanie-ku-czci-matki-bo/1087851705523382/> (dostęp: 31.12.2023); *XLVII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlvi-czuwanie-ku-czci-matki-bo/1340216496890529/> (dostęp: 31.12.2023); *XLVIII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlviii-czuwanie-ku-czci-matki-/1228907284444047/> (dostęp: 31.12.2023).

Słowa kluczowe: ks. Florian Pilthowski; recepcja Biblii; program naukowy „Rola Kościoła jako wychowawcy i stróża kultury narodowej”; Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL; Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie; Centrum im. Abrahama J. Heschela ds. Relacji Katolicko-Żydowskich KUL; kard. Fryderyk Jagiellończyk; Mikołaj z Liry

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach (dalej: TPADWKK). Dokumentacja kancelaryjna.
TPADWKK, *Protokoły wideokonferencji od numeru I do XII odbyte w 2023 r.*, oprac. Marian Obara, ss. 105.

Źródła biblioteczne

Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*prima pars, super Genesim*]. Biblioteka Kapituły Katedralnej w Kielcach (dalej: BKKKiel.) sygn. K.00215/I.

Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*secunda pars, super Esdre.*]. BKKKiel. sygn. K.00215/II.

Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*tertia pars, super Esaia*]. BKKKiel. sygn. K.00215/III.

Biblia, cum postillis Nicolai de Lyra et expositionibus Guillelmi Britonis in omnes prologos s. Hieronymi et additionibus Pauli Burgensis replicisque Matthiae Doering. – Nicolaus de Lyra contra perfidam Iudaeorum. Nürnberg, Ant. Koberger 12 IV 1493, 2° [*quarta pars, super evangelia*]. Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach sygn. XV. F. 154.

Źródła drukowane

D[obrowolska] K[atarzyna], *Kultura intelektualna renesansowych Kielc*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 50 (włładka kielecka), s. VI.

Dobrowolska Katarzyna, *Największy kapitał Towarzystwa*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 46 (włładka kielecka), s. IV-V.

Dziarmaga Agnieszka, *Solenne uczczenie Mistrza Wincentego*, „Niedziela”, 65 (2023) nr 39 (włładka kielecka), s. IV-V.

Opracowania

- Frączek Lech, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2022*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, 12 (2023) s. 373-377.
- Kowalski Marcin, Kwaśniewski Andrzej, *Profil zainteresowań biblijnych ks. Floriana Pilthowskiego (XVI w.)*, „Biblica et Patristica Thoruniensia”, 16 (2023) nr 4, s. 379-406.
- Kowalski Waldemar, Olszewski Daniel, *Parafia Trójcy Świętej w Jędrzejowie na tle dekanatu. Zarys dziejów*, Kielce 2003.
- Kwaśniewski Andrzej, *Dorobek dydaktyczny księdza Daniela Olszewskiego w zakresie historii Kościoła*, „Biografistyka Pedagogiczna”, 8 (2023) nr 1, s. 173-185.
- Kwaśniewski Andrzej, *Kazanie o Grobie Bożym ks. Jakuba Ślińskiego*, w: *Bozogrobcy przeworscy. Studia z dziejów bazyliki kolegiackiej pw. Ducha Świętego i klasztoru Kanoników Regularnych Grobu Bożego w Przeworsku*, red. Ł. Mróz, S. Wilk, Przeworsk 2023, s. 149-165.
- Kwaśniewski Andrzej, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego im. bł. Wincentego Kadłubka w Kielcach za rok 2022*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 121 (2022) s. 441-446.
- Kwaśniewski Andrzej, *Superekslibrisy w Bibliotece Kapituły Kieleckiej*, ABMK, 120 (2023) s. 261-288.
- Kwaśniewski Andrzej, *Zbiór kazań wygłoszonych w czasie uroczystości beatyfikacyjnych bł. Wincentego Kadłubka, w: Jędrzejów – 750 lat miasta. Zbiór studiów*, red. K. Ślusarek, Kraków 2023, s. 35-47.
- Wittig Wiktor, *Pieczenie miast dawnej Polski*, z. 2, Kraków 1907.
- Zwierzchowski Wojciech, *Parafia bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie 1913-1939*, Kraków Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”, 1998.

Netografia

- Dobrowolska Katarzyna, *Największy kapitał Towarzystwa*, <https://m.niedziela.pl/artukul/167983/nd/Najwiekszy-kapital-Towarzystwa> (dostęp: 07.11.2023).
- Dziar[maga] [Agnieszka], *Abp Gądecki przewodniczył obchodom Odpustu Wincentiańskiego w 800-lecie śmierci bł. Kadłubka*, <https://www.ekai.pl/abp-gadecki-przewodniczyl-obchodom-odpustu-wincentianskiego-w-800-lecie-smierci-bl-kadlubka/> (dostęp: 27.08.2023).
- Herb Kielc – dar kardynała Fryderyka Jagiellończyka. Geneza i symbolika godła*, <https://facebook.com/events/s/herb-kielc-dar-kardyna%C5%82a-fryde/298219452950092> (dostęp: 31.12.2023).
- Konferencja „Jubileusz stulecia – otwarcie czy podsumowanie”*, <https://um.skarzysko.pl/aktualnosc/konferencja-jubileusz-stulecia-otwarcie-czy-podsumowanie/> (dostęp: 03.11.2023).
- Konferencja o wojennych stratach Kościoła katolickiego*, <https://rzeszow.tvp.pl/73637131/konferencja-o-wojennych-stratach-kosciola-katolickiego> (dostęp: 24.11.2023).
- Konferencja w Rzeszowie na temat strat Kościoła katolickiego w Polsce w czasie II wojny światowej – wstęp wolny*, <https://parafia-gladyzow.pl/konferencja-w-rzeszowie-na-temat-strat-kosciola-katolickiego-w-polsce-w-czasie-ii-wojny-swiatowej-wstep-wolny/> (dostęp: 21.10.2023).
- Kowalski Marcin, Kwaśniewski Andrzej, *Postylla Mikołaja z Liry i Biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego*, https://www.researchgate.net/publication/377526953_POSTYLLA_MIKOLAJA_Z_

- LIRY I BIBLIA HEBRAJSKA W RENESANSOWYCH KIELCACH Z KULTURY INTELEKTUALNEJ KS FLORIANA PILTHOWSKIEGO (dostęp: 31.12.2023).
- Kurs Przewodników Diecezji Kieleckiej. Grupa Miechowska, <https://www.facebook.com/groups/194700014201450> (dostęp: 31.12.2023).
- Kwaśniewski Andrzej, *Nowożytnie piśmiennictwo bożogrobców w Polsce*, <https://ludzie.nauka.gov.pl/in/profiles/fvUwh7tsk9D/projects/65ccb0289f91d1148210b5de> (dostęp: 12.10.2023).
- Odpust za nami (pełna galeria)*, <https://jdrzejow.cystersi.pl/aktualnosci/861-odpust-za-nami-pekna-galeria.html> (dostęp: 31.08.2023).
- Ogłoszenia duszpasterskie na XXI Niedzielę zwykłą, 27 sierpnia 2023. Uroczystość błogosławionego Wincentego Kadłubka*, <https://www.jdrzejow.cystersi.pl/parafia/og%C5%82oszenia-duszpasterskie.html?df06ebad3866eb63ce6c12ce11033df7=c6c1120a726881f1677114ebbb4bf050> (dostęp: 27.08.2023).
- Ogłoszenie wyników konkursu NPRH Dziedzictwo narodowe – konkurs 12 – I rozstrzygnięcie*, <https://www.gov.pl/web/nauka/ogloszenie-wynikow-konkursu-nprh-dziedzictwo-narodowe--konkurs-12--i-rozstrzygnięcie> (dostęp: 12.02.2024).
- Oratorium Świętych Diecezji Kieleckiej, <https://www.facebook.com/oratoriumswietych-diecezjikielckiej> (dostęp: 31.12.2023).
- Postylla Mikołaja z Liry i Biblia Hebrajska w renesansowych Kielcach*, <https://facebook.com/events/s/postylla-miko%C5%82aja-z-liry-i-bib/1258910521473077> (dostęp: 31.12.2023).
- Referat „Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach”*, https://radiokielce.pl/1127666/referat-postylla-mikolaja-z-liry-i-biblia-hebrajska-w-renesansowych-kielcach/?fbclid=IwY2xjawF6EYhleHRuA2F1bQIxMAABHeaYkoxjN-aHMUs88MgmGA_3mOrho4IjQ5Wt6R0say8pug7bF5pM572u3w_aem_SU4B9x-83-yGiHfdG4xuc1A (dostęp: 12.12.2023).
- Referat w Archiwum [Postylla Mikołaja z Liry i biblia hebrajska w renesansowych Kielcach. Z kultury intelektualnej ks. Floriana Pilthowskiego]*, <https://www.diecezja.kielce.pl/referat-w-archiwum> (dostęp: 12.12.2023).
- Studium Historii Diecezji Kieleckiej, <https://www.facebook.com/groups/1655306088077804> (dostęp: 31.12.2023).
- Ślusarek Michał, *Kolejna książka o dziejach Jędrzejowa*, <https://www.jedrzejowska.net/kolejna-ksiazka-o-historii-jedrzejowa/> (dostęp: 27.08.2023).
- Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Diecezjalnego w Kielcach*, <https://www.facebook.com/towarzystwoprzyjaciolarchiwumdiecezjalnego> (dostęp: 31.12.2023).
- Trepka Tomasz, *„Polska powstanie, by żyć...”. Interesujące spotkanie o zrywie z 1863 roku i nowe wystawy w Kielcach*, <https://kielce.naszemiasto.pl/polska-powstanie-by-zyc-interesujace-spotkanie-o-zrywie-z/ar/c1-9203245> (dostęp: 09.02.2023).
- Zasoby Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie w pracy naukowej historyka okresu staropolskiego*, <https://www.facebook.com/photo/?fbid=294878876254693&set=a.237-263848682863> (dostęp: 31.12.2023).
- 1 listopada, w Dzień Wszystkich Świętych, wspominamy tych, których nie ma już wśród nas*, https://radiokielce.pl/wspominamy-tych-ktorzy-odeszli/?fbclid=IwAR315IHVyr-tZLJxvfWwNklBUWM2Mzw26T9jI14Dhjub_WiNFvLrMXBnQNps (dostęp: 31.12.2023).
- XLIII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xliiii-czuwanie-ku-czci-matki-b/1454044898682590/> (dostęp: 31.12.2023).
- XLIV czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xliv-czuwanie-ku-czci-matki-bo/3547437382212064/> (dostęp: 31.12.2023).

- XLV czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlv-czuwanie-ku-czci-matki-boz/6340844445998927/> (dostęp: 31.12.2023).
- XLVI czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlvi-czuwanie-ku-czci-matki-bo/1087851705523382/> (dostęp: 31.12.2023).
- XLVII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlvi-czuwanie-ku-czci-matki-bo/1340216496890529/> (dostęp: 31.12.2023).
- XLVIII czuwanie ku czci Matki Bożej Łaskawej w Szczaworyżu*, <https://facebook.com/events/s/xlviii-czuwanie-ku-czci-matki-/1228907284444047/> (dostęp: 31.12.2023).